

Państwo polsko-litewskie – Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVI w.

1. – Wyjaśnij, dlaczego - i czy słusznie - Polska (Rzeczpospolita Obojga Narodów) w XVI w. określana była „krajem /państwem bez stosów” i „azylem dla heretyków”. Porównaj sytuację w Rzeczypospolitej z panującą w tym wieku w zachodniej Europie.
2. – Na czym polegał fenomen polskiej tolerancji religijnej w XVI w.? Podaj przyczyny i przykłady tolerancji panującej w tym wieku w Polsce (w Rzeczypospolitej Obojga Narodów).
3. – Wyjaśnij, dlaczego w Polsce (w Rzeczypospolitej Obojga Narodów) w XVI w. panowała, w odróżnieniu od państw zachodniej Europy, tolerancja religijna. Z czego, Twoim zdaniem, wynikała tolerancyjna postawa Polaków w XVI wieku?
4. – Wyjaśnij i oceń znaczenie uchwalenia tzw. aktu konfederacji warszawskiej z 1573 r. Jakie znaczenie miała tolerancja religijna dla zachowania pokoju wewnętrznego oraz dla rozwoju kultury i przemian politycznych w Rzeczypospolitej?
5. – W jaki sposób konflikty o podłożu religijnym rozwiązywane były w tym czasie w zachodniej Europie? Czy zgadzasz się ze zdaniem historyków, iż akt konfederacji warszawskiej należał do najwybitniejszych dokumentów polskiego życia religijnego i politycznego? Jaką rolę odegrał w dziejach Rzeczypospolitej Obojga Narodów?
6. – Napisz rozprawkę na temat: *Rzeczpospolita państwem tolerancji religijnej – "państwem bez stosów"*. Uzasadnij tezy stawiane w pracy. Jakie fakty świadczą o wolności religijnej? Czy możemy być dumni z tolerancji religijnej panującej w Rzeczypospolitej w XVI w.? Uzasadnij swoje zdanie.
7. – Wyjaśnij/ Uzasadnij, dlaczego XVI wiek określa się "złotym wiekiem" w dziejach Polski. Uwzględnij czynniki kulturalne, ustrojowe, polityczne i gospodarcze.
8. – Wyjaśnij, dlaczego w Polsce (w Rzeczypospolitej Obojga Narodów) w XVI w. miało miejsce pokojowe współżycie wyznawców różnych religii (wyznań). W jakim stopniu wyznawcy różnych religii współżyli ze sobą w sposób pokojowy?
9. – Wyjaśnij, dlaczego przedstawiciele wszystkich wyznań prześladowanych w XVI w. w krajach zachodniej Europy znajdowali schronienie na terenie Rzeczypospolitej. Dlaczego Polska w XVI wieku była atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla mieszkańców zachodniej Europy prześladowanych ze względu na ich religię?
10. – Wyjaśnij, jakie konsekwencje miało zawarcie unii lubelskiej w 1569 r. i powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
11. – Czy Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVI w. była państwem tolerancji wyznaniowej? Uzasadnij swój pogląd.
12. – Czym było i jakie znaczenie/skutki miało uchwalenie tzw. aktu konfederacji warszawskiej z 1573r.? Zwróć uwagę na to, kogo on dotyczył oraz jakie były okoliczności uchwalenia i główne założenia konfederacji.
13. – Uzasadnij, dlaczego ustrój XVI -wiecznej Rzeczypospolitej określa się mianem demokracji szlacheckiej. Wyjaśnij, jak funkcjonowała demokracja szlachecka w Rzeczypospolitej w XVI w.
14. – Wielokulturowość wpisana w dzieje Polski. Jakie znaczenie dla XVI-wiecznej Rzeczypospolitej (życia społecznego, kultury, polityki) miał wieloetniczny, wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter państwa.

Kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego
Współczesne zagrożenia wynikające ze zmian klimatycznych
Zjawisko dezinformacji dot. Unii Europejskiej

1. Zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej, zagrożenie bezpieczeństwa żywnościowego, wylesianie i degradacja gleby są zjawiskami wzajemnie powiązanymi. Znajdź w swoim otoczeniu osobę/y, która/e działają na rzecz ochrony środowiska naturalnego w Europie i przeprowadź z nią/nimi wywiad nt. możliwości działań proekologicznych.
2. Zdrowie obywateli europejskich i zdrowie naszej planety idą ze sobą w parze. Jednym z kluczowych czynników w tym zakresie jest jakość powietrza, którym oddychamy. Przedstaw dwa przykłady inicjatyw realizowanych w Twojej miejscowości/regionie na rzecz poprawy jakości powietrza.
3. Zdrowie obywateli europejskich i zdrowie naszej planety idą ze sobą w parze. Wśród kluczowych czynników w tym zakresie są: woda, która pijemy, żywność, którą spożywamy oraz bezpieczeństwo produktów, których używamy. Przedstaw dwa przykłady aktów prawnych UE w tym zakresie.
4. Zostań Pogromcą Mitów nt. Unii Europejskiej. Według UE marchewka jest owocem - to krążąca od lat w sieci „sensacja”, która w opinii niektórych portali jest przykładem urzędniczego absurdu w Brukseli. Dowiedz się i napisz, jak jest naprawdę.
5. Zostań Pogromcą Mitów nt. Unii Europejskiej. W sieci pojawiają się sprzeczne i często nieprawdziwe doniesienia dotyczące prawa do posiadania i noszenia noży w Unii. Niektóre portale sugerują, że w związku ze zwalczaniem terroryzmu karalne jest posiadanie nawet noży kuchennych. Dowiedz się i napisz, jak jest naprawdę.
6. Zostań Pogromcą Mitów nt. Unii Europejskiej. Jednym z naczelných *fake newsów* w sieci na temat Unii Europejskiej jest porównywanie jej do nieistniejącego już Związku Radzieckiego (ZSRR). Czy słusznie? Dowiedz się i napisz, jak jest naprawdę.

Tematy prac pisemnych do wyboru:

Narodziny i rozwój Polskiego Państwa Podziemnego – Armia Krajowa (1939-1945)

1. – Omów najważniejsze ugrupowania polityczne i związane z nimi organizacje zbrojne. Które z organizacji zbrojnych w wyniku scalenia weszły w skład Armii Krajowej?
2. – Omów instytucje i organizacje polityczne Polskiego Państwa Podziemnego. Jaką rolę w PPP odgrywał Polityczny Komitet Porozumiewawczy /Krajowa Reprezentacja Polityczna/ Rada Jedności Narodowej?
3. – Porównaj wizje przyszłej Polski, które znalazły odbicie w programach SL, PPS-WRN, SN i SP. Omów deklaracje Krajowej Reprezentacji Politycznej z sierpnia 1943 r. i Rady Jedności Narodowej z marca 1944 r.
4. – Omów siły polityczne istniejące poza strukturami Polskiego Państwa Podziemnego. Które nich nie uznawały rządu RP na obczyźnie?
5. – Wymień formy walki zbrojnej i cywilnej z okupantem i wyjaśnij, na czym polegały? Wyjaśnij, na czym polegał „bierny opór”, „sabotaż”, akcja „N” i „mały sabotaż”. Dlaczego zdobywanie przez dzieci i młodzież wiedzy (tajne nauczanie) i „czarny rynek” uważamy za formy walki z okupantem.
6. – Scharakteryzuj postawę Polaków wobec okupantów. Czy wszyscy zachowywali się w sposób godny Polaka? Wymień znane z podręcznika, książek i filmów przykłady zarówno bohaterstwa, jak i nieliczne przypadki kolaboracji z okupantem.
7. – Scharakteryzuj postawę młodzieży podczas okupacji. W jaki sposób przeciwstawiała się polityce okupanta? Które formy walki były jej najbliższe?
8. – Oceń stosunek Polskiego Państwa Podziemnego i społeczeństwa do tragedii narodu żydowskiego.
9. – Wyjaśnij, jakie negatywne konsekwencje dla polskiej kultury miał okres wojny i okupacji.
10. – Omów wkład Polskiego Państwa Podziemnego w zwycięstwo nad Niemcami w II wojny światowej.